

Diskusia – Obraz a slovo ako prostriedky manipulácie v médiách

Moderovaná diskusia priniesla odpovede žiakov a ich pohľady na možnosti a spôsoby manipulácie prostredníctvom obrazu a slova v médiách.

1. otázka: Aká informácia zaznamenaná cez obraz alebo slovo vás vyrušila vo vašich názoroch a pohľadoch na to, čo sa deje okolo nás?

- že očkovanie je škodlivé;
- že sa chystá mobilizácia slovenských mužov do vojny na Ukrajine;
- že sa poľský premiér poklonil pri soche Banderu;
- že vojna na Ukrajine nie je;
- že po očkovaní som získal predispozície na rakovinu a demenciu;
- že sa na Ukrajine našli laboratória na vývoj biologických bojových zbraní.

2. otázka: Ak vás nasledujúce spomenuté správy cez obraz a slovo vyrušili, tak aké emócie ste pri tom zaznamenali?

- obavy z budúcnosti;
- pochybnosti o sebe a o tom čo už viem a poznám;
- strach;
- neistota;
- ohrozenie seba a blízkych.

Osobitne sme sa potom venovali analýze klaňania sa pri soche Banderu poľským premiérom. Žiaci poznali osobu Banderu, ktorá je vnímaná veľmi kontroverzne – nielen na Slovensku, ale aj v Poľsku, kde sa spája s masakrou pri Volyni. Spoločne sme potom prešli analýzou dostupnou na FB na adrese:

<https://www.facebook.com/policiaslovakia/posts/pfbid0ThA7Y9pYfPH2jbevqvuU9XsSiGF7JEQ1iBndtBxD3xfizVj9SxiHwyHCjuTUirGCl>

Za každou manipuláciou sú záujmy nejakej skupiny alebo jednotlivca. Hnacím motorom týchto manipulatívnych realizácií sú podľa žiakov v prvom rade peniaze a potom politika. Až na konci sú nejaké osobné záujmy a vlastný prospech.

Do diskusie sa zapojili študenti aj s príspevkom o manipuláciách s obrazom aj prostredníctvom videa – dokonca existujú zneužitia a niektoré osoby sú konfrontované s videami pornografického charakteru, v ktorých dotyčné osoby „vystupujú“. Manipulatívne

techniky pracujúce so slovom a obrazom založené na klamstve sú čoraz sofistikovanejšie a nebezpečnejšie.

Manipulácie podľa žiakov majú za cieľ vyvolať v človeku strach a neistotu. Takto sa postupne stávame zraniteľnejšími a sme viac ovplyviteľnými. Dôležité je konfrontovať naše neistoty s inými zdrojmi, resp. jednou z možností je podľa žiakov aj možnosť vyhnúť sa médiám a sociálnym sieťam ako takým vzhľadom na možnú nedokázateľnosť pravdy....

3. otázka: Možno oklamať oči a zrak?

Všetci žiaci súhlasil, že áno a tak sme mohli dohľadať príklady optických klamov, či už prostredníctvom obrazu alebo videa.

Tu sú dostupné niektoré ukážky:

- <https://www.facebook.com/photo?fbid=406218914987391&set=pb.100067978574268.-2207520000>;
- <https://www.facebook.com/photo/?fbid=168658309840390&set=pb.100067978574268.-2207520000>;
- <https://www.youtube.com/watch?v=07il8wZR1Tk&t=4s>;
- https://www.youtube.com/watch?v=PrZHNyX6mac&list=PLfOBr97DW53IJFan6Kn_ntLlRX2HZvMzV;
- https://1291668043.rsc.cdn77.org/getthumbnail.aspx?q=60&height=100000&width=100000&id_file=84083325;
- https://vtm.zive.cz/Client.Gallery/show.aspx?id_file=982219093&article=189855;
- https://vtm.zive.cz/Client.Gallery/show.aspx?id_file=31141071&article=189855;
- https://vtm.zive.cz/Client.Gallery/show.aspx?id_file=84083325&article=189855.

Obraz a slovo pre nás nemôžu byť jediným objektivizujúcim faktorom poznávania a konzistentnosti názorov. Je potrebné viaczdrojovú poznávanie a učenie. Dôležitým kritériom v týchto procesoch je aj kritickosť myslenia.

4. otázka: Môže byť obraz a slovo manipuláciou aj mimo médií?

- na pracovisku;
- v triede;
- v rodine;
- v spoločnosti;
- v skupine priateľov;

– všade.

Žiaci pripomínajú haló efekt ako možný výsledok manipulácie. Ak nás manipulácie (resp. nejaké zistenia) vyrušia zo zaužívaných názorov a poznatkov je potrebné ich podrobiť zvýšenej miere kritického posudzovania a diskusii – v rodine, v triede, v spoločensve. Častým problémom je aj slepá dôvera v lídrov bez hlbšieho poznania – či už individuálneho alebo skupinového. Platí osvedčené – dôveruj ale preveruj.